

MOŽE LI PROSOCIJALNO PONAŠANJE BITI PREDIKTOR SIGURNOSTI U ŠKOLI?

Violeta Tadić[✉]

Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, Srbija

Prosocialno ponašanje prepoznato je kao čimbenik koji doprinosi socijalizaciji, psihosocijalnoj prilagodbi i razvoju adolescenata. Ovo istraživanje ispitalo je odnos između prosocijalnog ponašanja i sigurnosti u školi. Uzorak je činilo 719 učenika od II do IV razreda srednje škole koji su ispunjavali upitnike za samoprocjenu (od toga 476 djevojaka i 219 mladića; prosječna dob ispitanika $M=16,64$). Istraživanje je provedeno osobno, metodom papir-olovka, tijekom prvog polugodišta 2021. godine u devet srednjih škola na području Republike Srbije. Stavke upitnika odabrane su u suradnji s Centrom za primijenjenu psihologiju Društva psihologa Srbije, odnosno u suradnji s timom sastavljenim od psihologa i pedagoga u odabranim školama. Mjere su uključivale Skalu prosocijalnog ponašanja - faktori Prosocialno ponašanje ($\alpha=.92$) i Antisocijalno ponašanje ($\alpha=.89$) te Skalu sigurnosti u školi - faktori Nasilno ponašanje ($\alpha=.92$); Nesigurno školsko okruženje ($\alpha=.90$); Viktimizacija ($\alpha=.89$) i Kršenje norme ($\alpha=.86$). Rezultati su pokazali da je prosocialno ponašanje značajan prediktor triju dimenzija sigurnosti u školi: nasilnog ponašanja ($\beta=-.159$, $p<.01$); nesigurnog školskog okruženja ($\beta=-.201$, $p<.01$) te kršenja normi ($\beta=-.085$, $p<.05$). S druge strane, antisocijalno ponašanje je značajan prediktor u odnosu na sve dimenzije školske sigurnosti: nasilno ponašanje ($\beta=.422$, $p<.01$); nesigurno školsko okruženje ($\beta=.300$, $p<.01$); viktimizacija ($\beta=.278$, $p<.01$) te kršenje normi ($\beta=.238$, $p<.01$). Pearsonovim koeficijentom korelacije i kanoničkom korelacijskom analizom utvrđene su veze između prosocijalnog i asocijalnog ponašanja i svih dimenzija sigurnosti u školi. Važno je naglasiti da se uvođenjem varijable prosocialno ponašanje u regresijski model u određenoj mjeri smanjuje prediktivna moć antisocijalnog ponašanja. To sugerira da prosocialno ponašanje može smanjiti negativne učinke antisocijalnog ponašanja i pridonijeti sigurnosti u školi. Sukladno tome, rezultati ovog istraživanja imaju potencijal potaknuti promišljanje o važnosti promicanja prosocijalnog ponašanja u školskom okruženju.

Ključne riječi / keywords: prosocialno ponašanje, sigurnost u školi, učenici, srednja škola

[✉] tadicv33@gmail.com